

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny w 2021r.

Stosownie do art. 179 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2022 poz. 447) w terminie do 31 marca każdego roku Burmistrz składa Radzie Miasta roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

Do zadań własnych gminy, w myśl art. 176 wspomnianej na wstępie ustawy, należy:

- 1) opracowanie i realizacja trzyletnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
  - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
  - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
  - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
  - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
  - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2 ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Rada Miasta Zambrów Uchwałą nr 11/III/18 z dnia 28 grudnia 2018r. uchwaliła Program Wspierania Rodziny w Mieście Zambrów na lata 2019 – 2021.

Głównym celem Programu jest skuteczny system opieki nad dzieckiem i rodziną sprzyjający prawidłowemu, wszechstronnemu rozwojowi wszystkich członków rodziny, a w szczególności dzieci w mieście Zambrów.

Podmiotem wyznaczonym do realizacji pracy z rodziną jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zambrowie.

Cel główny Programu realizowany jest poprzez realizację celów szczegółowych, których realizacja w okresie sprawozdawczym przedstawia się następująco:

Cel 1. Wsparcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz wzrost poziomu zaspokojenia potrzeb dzieci i ich rodzin.

W 2021r. MOPS w Zambrowie zapewnił rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej wsparcie w formie asystenta rodziny.

W funkcjonowaniu tych rodzin zaobserwować można było przynajmniej jedną, a często kilka z niżej wymienionych dysfunkcji:

- niewydolność opiekuńczo-wychowawczą rodziców,
- choroby i niepełnosprawność występujące w rodzinie,
- uzależnienia i współuzależnienia,
- bezrobocie,
- przemoc w rodzinie.

W 2021r. wsparciem asystenta rodziny objętych zostało 9 rodzin z liczbą osób w tych rodzinach – 38, w tym 23 dzieci. We wszystkich rodzinach asystent rodziny kontynuował współpracę rozpoczętą w latach poprzednich. W 5 rodzinach objętych asystą 6 dzieci było w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Wśród rodzin objętych asystą 7 rodziny miało nadzór kuratora.

W 2021r. zaproponowano przydzielenie asystenta 4 rodzinom, jednak nie wyraziły one zgody na wsparcie asystenturą.

Asystent rodziny oraz pracownicy socjalni MOPS w 2021 roku podejmowali działania w zakresie zwiększenia wydolności opiekuńczo-wychowawczej rodziców rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej poprzez:

- analizowanie sytuacji rodzin i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie i tworzenie planu pracy z rodziną,
- wskazanie rodzinie i pomoc w nawiązaniu kontaktów z instytucjami działającymi na rzecz rodziny,
- współpracę z instytucjami wdrożonymi w życie danej rodziny,

Zasadniczym celem współpracy asystenta z rodzinami dysfunkcyjnymi było oddziaływanie w kierunku pozytywnej zmiany w wielu obszarach funkcjonowania rodziny, a w szczególności:

- niwelowanie dysfunkcji wychowawczej rodziny na płaszczyźnie relacji rodzice - dzieci (wspomaganie roli wychowawczej rodziców poprzez udzielanie im wskazówek wychowawczych w zależności od etapu rozwoju dziecka, tzw. pedagogizacja rodziców),
- zwrócenie uwagi na wychowanie dzieci do samodzielności i poczucia obowiązku,
- wychowawcze wspomaganie rodziny w relacji dzieci - szkoła, a w szczególności egzekwowanie obowiązku szkolnego, ukierunkowanie rodziców do motywowania dzieci do uczenia się, a także stałe osobiste oddziaływanie asystenta rodziny,
- motywowanie rodziców aby zachowali postawę wymagającego i konsekwentnego rodzica wobec własnych dzieci (regulamin dnia, higiena osobista, w tym związana z COVID-19, dbałość o ubiór, odrabianie lekcji, przygotowywania stroju do szkoły, przygotowywania i zabierania do szkoły drugiego śniadania, czynności porządkowe),
- wspomaganie rodzin z problemem alkoholowym, a w szczególności motywowanie do zachowania trzeźwości, ochrona współzależnych członków rodziny, propagowanie pozytywnych wzorów spędzania czasu wolnego, motywowanie do uczęszczania do Poradni Uzależnień,
- wspomaganie rodzin z problemem przemocy w rodzinie, w tym niwelowanie postaw konfliktowych, współpraca z kuratorem sądowym, motywowanie do korzystania z poradnictwa psychologicznego,
- wspomaganie rodziny w sytuacji rozwodowej rodziców, w tym zwrócenie uwagi na szczególną ochronę dzieci, pomoc psychologiczną,
- motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, poszukiwania, podejmowania i utrzymania pracy – współpraca z Urzędem Pracy,
- motywowanie rodziców do właściwego gospodarowania budżetem domowym,
- motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych (udział rodziców w programie „Odzyskać dziecko” – współpraca z PCPR w Zambrowie,
- udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych – umożliwienie kontaktów z psychologiem, pedagogiem, logopedą w szkole lub w poradni,
- współpraca z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, szkołami, PCPR, pracownikami socjalnymi MOPS, kuratorami sądowymi,
- współpraca z Centrum Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Zambrowie w związku z pobytem dzieci z rodzin objętych asystą w pieczy zastępczej instytucjonalnej, a w szczególności rozmowy z wychowankami i ich wychowawcami, psychologiem, pedagogiem, uczestniczenie w okresowej ocenie sytuacji dziecka.

Efektom współpracy asystenta z rodziną było:

- podjęcie kursu aktywizacji zawodowej przez 1 osobę,
- podjęcie leczenia w poradni leczenia uzależnień przez 4 osoby,
- podjęcie leczenia w poradni zdrowia psychicznego przez 1 osobę,

- podjęcie pracy przez 2 osoby,
- podjęcie prac dorywczych w celu polepszenia sytuacji materialnej – 2 osoby,
- przywrócenie dziecka do rodziny biologicznej – 1 rodzina,
- skierowanie 1 dziecka do kontynuowania nauki w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Długoborzu,
- ograniczenie konfliktów małżeńskich,
- wzrost frekwencji szkolnej,
- poprawa zachowania i nauki dzieci.

Ponadto wszystkim rodzinom udzielono pomocy w formie poradnictwa socjalnego i pomocy społecznej. Realizacja powyższych działań pozwoliła na:

1. Wzmocnienie więzi rodzinnych w rodzinach mających problemy wychowawcze.
2. Zachowanie i utrzymanie dzieci w rodzinach biologicznych.
3. Prawidłową współpracę z podmiotami działającymi na rzecz rodziny.
4. Wzrost umiejętności radzenia sobie rodziców w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej i poprawę funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.

Cel 2. Usprawnienie współpracy podmiotów oraz podnoszenie kwalifikacji osób działających na rzecz rodziny przeżywającej trudności opiekuńczo-wychowawcze.

Pracownicy socjalni i asystent rodziny współpracowali z koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej PCPR, w szczególności w zakresie wspierania rodzin biologicznych w staraniach o powrót dziecka do domu rodzinnego. Uczestniczyli w pracach zespołów ds. oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej i w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Współpraca z pedagogami pracującymi w szkołach, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, PCPR, Zespołem Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych, kuratorami, Policją, Caritas, na rzecz rodzin objętych asystenturą, układała się dobrze.

W celu podniesienia kwalifikacji zawodowych asystent rodziny uczestniczył w szkoleniu „Cyberzagrożenia”. Ponadto w ramach samokształcenia zapoznał się z materiałami dedykowanymi przez MRPiPS „Asystentura rodziny. Rekomendacje metodyczne i organizacyjne” Izabeli Krasiejko i innymi publikacjami z zakresu wspierania rodziny przez asystenta.

Cel 3. Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodzin.

W zakresie przeciwdziałania marginalizacji, degradacji społecznej rodzin oraz ich izolacji, a także ograniczenia sytuacji kryzysowych w rodzinach, powstających w wyniku występujących uzależnień i współuzależnień, asystent rodziny oraz pracownicy socjalni podejmowali działania:

- motywowali do podjęcia leczenia, w tym odwykowego,
- motywowali do udziału w grupach wsparcia, konsultacjach, poradnictwie specjalistycznym,
- motywowali do rozwijania zainteresowań, wywiązywania się z obowiązków, co wpłynęło na poczucie własnej wartości osób,
- uczyli pozytywnych nawyków w zakresie przestrzegania regulaminu dnia, w tym: punktualnego uczęszczania do szkoły, przestrzegania czasu i systematycznego odrabiania lekcji,
- uświadawiali rodziców na konieczność sprawowania rodzicielskiego nadzoru nad dziećmi i bycia konsekwentnym,
- aktywizowali zawodowo członków rodziny pozostających poza rynkiem pracy, wskazywali pozytywne strony aktywnego poszukiwania pracy, uświadawiali na potrzebę bycia w gotowości do podjęcia pracy poprzez zarejestrowanie się w PUP w Zambrowie – możliwość podjęcia pracy, stażu, prac społecznie-użytecznych, skorzystania ze szkoleń, ubezpieczenia zdrowotnego, itp.,
- udzielali wsparcia socjalnego.

W wyniku podejmowanych w rodzinach działań asystenta rodziny i pracowników socjalnych poprawiły się relacje w rodzinach. W rodzinach objętych asystenturą nastąpiła poprawa funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zwiększył się autorytet rodziców, uzyskano poprawę relacji między

rodzicami i dziećmi. Nastąpił wzrost samodzielności dzieci, umiejętności współdziałania w grupie, jak również poczucie bezpieczeństwa i własnej wartości. Wzrosła świadomość rodziców odnośnie higieny osobistej członków rodziny jak i czystości w mieszkaniu, w wyniku tego uzyskano poprawę zdrowia i wyglądu osób oraz porządku w mieszkaniach.

Cel 4. Zwiększenie świadomości rodzin w zakresie oferowanych form wsparcia rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych

Pracownicy socjalni i asystent rodziny informowali rodziny mające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych o podmiotach działających na rzecz rodziny i ich roli, np.:

- Urząd Miasta – możliwość skorzystania z Karty Dużej Rodziny,
- MOPS – możliwość uzyskania pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, świadczeń wychowawczych, świadczenia „Dobry start”, świadczeń alimentacyjnych, poradnictwa prawnego, socjalnego, itp.,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna - uzyskanie diagnozy i pomocy psychologicznej oraz pedagogicznej,
- PCPR - organizowanie pieczy zastępczej, uczestnictwo w programach pomocowych,
- Punkt informacyjno-konsultacyjny dla rodzin naturalnych, zastępczych oraz adopcyjnych działający przy PCPR – pomoc prawna i psychologiczna,
- Sąd Rejonowy w Zambrowie,
- Policja,
- Poradnia Leczenia Uzależnień w Zambrowie WOPITU w Łomży,
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zambrowie, organizacje pozarządowe działające na rzecz rodziny, np. Caritas, itp.

Finansowanie zadania:

Ogólny koszt realizacji zadania wspierania rodziny w 2021r. wyniósł – **515.228,75 zł.**

Koszt objęcia rodzin asystenturą (w tym koszt wynagrodzenia 1 asystenta zatrudnionego na umowę zlecenie, zakupy materiałów i wyposażenia, szkolenia, i inne usługi związane z realizacją zadania) - 39.487,74 zł

w tym: - 38.427,74 zł - ze środków własnych Miasta Zambrów,
- 1,060,00 zł - z dotacji.

Koszt poniesiony w związku z umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej w 2021r. – 475.741,01 zł,

w tym: - za pobyt dziecka (23 osób) w rodzinie zastępczej – 87.242,61 zł.

- za pobyt dziecka (27 osób) w placówce opiekuńczo wychowawczej – 388.498,40 zł.

Potrzeby związane z realizacją zadania wspierania rodziny:

Zgodnie z art. 179 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przedstawia się następujące potrzeby w tym zakresie:

1. Zabezpieczenie środków finansowych z przeznaczeniem na:

- zatrudnienie asystenta rodziny (liczbę zatrudnianych asystentów wyznaczają potrzeby w tym zakresie), celem zapewnienia odpowiedniej jakości pracy z rodzinami doświadczającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- rodziny wspierające – zwrot kosztów związanych z udzieleniem pomocy w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych,
- utworzenie przez Gminę Miasto Zambrów placówki wsparcia dziennego, o której mowa w art. 18 i art. 24 ustawy. Placówki wsparcia dziennego pełnią istotną rolę w systemie wspierania rodziny. Placówki te mogłyby zapewnić dzieciom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, niejednokrotnie nie mającym prawidłowych warunków do nauki i spędzania czasu wolnego w domu i wymagających specjalistycznej pomocy, wsparcie w formie opiekuńczej

(m.in. opieka i wychowanie, pomoc w nauce, zabawa, organizacja czasu wolnego, zajęcia sportowe, rozwój zainteresowań), a nawet specjalistycznej (m.in. organizowanie zajęć socjoterapeutycznych, terapeutycznych, korekcyjnych, kompensacyjnych czy logopedycznych). Obok asystenta rodziny placówki wsparcia dziennego są pierwszym ogniwem zabezpieczającym potrzeby dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo.

2. Zabezpieczenie środków finansowych z przeznaczeniem na utrzymanie dzieci przebywających w pieczy zastępczej (koszty pobytu dzieci w rodzinach zastępczych i w placówkach opiekuńczo-wychowawczych) oraz dodatkową rezerwę w związku z możliwością wystąpienia sytuacji umieszczenia kolejnego dziecka z terenu Miasta Zambrów w pieczy zastępczej.

Należy zaznaczyć, że kwota wydatków ze środków własnych Miasta Zambrów niezbędna na realizację zadania wspierania rodziny z roku na rok wzrasta.

Zambrów, dn. 7.03.2022r.

Oprac.

Janina Komorowska
Dyrektor MOPS w Zambrowie